

...Sinu lähedal on alati ustavad sõbrad...

✿ Maarja HERMANN

Arvatakse, et õnn on see, kui sul on tore perekond, uhke elamine ja võimas auto ning tasuv töökoht. Aga kas tõesti tasub õnne nii üheselt siduda jõukuse ja edukusega? Küllastades septembris väikest Taani küla Tommeruppi, mõistsin, et õnn võib olla ka see, kui sinu ümber on väga head sõbrad, kelle peale võid alati loota.

Kultuurikülade projekti raames avanes mul võimalus tutvuda Tommerupiga. Jõudes sihtkohta võtsid viuldaajad ja võõrustajapered meid avasüli vastu ning kinkisid igale reisijale karu. Pärast, kui olime oma võõrustajaprouaga tutvunud, suundusime tema koju. Koos minuga majutati tema juurde veel Kadri Rea ja ja Önnela Teearu. Teel oma uude koju saime teada, et meie võõrustaja elab kommunis. Mulle tuli suure üllatusena, et ka tänapäeval veel inimesed niimoodi ühiselt elavad, arvasin, et need tavad jäid ikka 1960-ndatesse aastatesse. Seega ootasin suure põnevusega jõudmist proua koju, sest mind valdas põnevus avastada enda ees täiesti teistsugune olukord.

Meie valdusesse jäi kaks tuba, esimene oli ruum, kus kommuuni elanikud üheskoos musitseerivad ning teine pisikene tuba oli mõeldud külaliste võõrustamiseks. Hoone, kus meie peatusime oli ehitatud kõigi kommuuni elanike kokkutuleku paigaks. Lisaks meie ruumidele oli seal veel elutuba koos lastenurgaga, suur köök ja koridor, kus olid kõigi kommuunielanike postkastid. Proua jutu järgi saime teada, et igal perekonnal on ka oma elamine, ühismajja tullakse ainult teatud kindlatel aegadel.

Hommikusöögi lauas tutvusime ka teiste võõrustajaperedegaga, kes elavad samuti selles kommunis. Nende juures peatusid sakslased ja prantslased. Täitsa lahe oli einestada koos erinevate rahvustega ning kuulda iga maa ilusat ja omapärast keelt. Üldjuhul sõime õhtusööki ajal kõik koos Tommerupi koolimaja hoones, kuhu korraldajad olid

alati organiseerinud väga uhkete ja maitsvate roogadega lauad.

Viimasel õhtupoolikul anti meile võimalus õhtustada koos oma võõrustajaperega ning seetõttu avanes ka võimalus prouga lähemalt vestelda. Minu küsimuse peale, et miks ikkagi on hea kommunis elada, vastas proua, et sul on alati lähedal ustavad sõbrad. Vihmastel sügisõhtutel tunned end sageli üksikuna, kuid elades kommunis seda probleemi pole. Sinu ümber on nii

kõigi inimestega, kes selles kommunis elavad. Sõime kõik koos ühiselt mitmete suurte laudadega taga ning nautsime Taani traditsioonilisi toite. Pärast sööki võttis Önnela oma akordioni ühes ning suundusime üheskoos õue, et tutvustada teistele mõningaid traditsioonilisi Eesti rahvamänge. On ju teada, et muusika on ainus keel, mis on kõikjal maailmas mõistetav. Pole vahet, kuidas keegi seda teistele edastab, kas laulmise, pillimängu või tantsimisega.

KOMMUUN: Inimeste teatud liiki ühiseluvorm.

palju inimesi, kes on alati olemas, kui sa neid vajad. Samuti lisas ta, et üheskoos hakati koos elama 1960-ndatel, kui sai väga populaarseks hipiliikumine.

Õhtusöögil tutvusime esmakordselt ka

Olen väga tänulik et mul avanes võimalus tutvuda teiste rahvaste elukommetega, kultuuriga. Olles võõral maal ning tutvudes sealsete oludega, mõistame sageli, et oma kodumaal on ikka kõige parem elada.

Kadri ja Maarja majutajaga

Foto: Erakogu

Mood

E.T: Koolilapsed kandsid koolivormi. Harjusime niivõrd, et isegi keskkooli lõpukleidid tegime ühesugusest materjalist ja peaaegu ühte moodi. **H.B:** Moes oli see, mida oli raske kätte saada. Koolivorm oli kindel: 5. klassis tulid ruudulised seelikud, sinine pluus, tumesinine jakk. Muidugi õmblesime need seelikud ümber ja vahel sai ka tume seelik selga pandud, aga ega väga erineb ei lubatud. See muudatus tuli päris keskkooli lõpus, et võis kooli tulla nende riietega, millega ise tahtsid. Umbes viiendast klassist mäletan selliseid jutte, et suurematel tüdrukutel kästi värvitud silmad koolis puhtaks pesta. Ka käisid mitmed kommentaarid klassikaaslaste kõrvarõngaste kohta. **A.B:** Praegu on igal kuuendal õpilasel kaelas riidest sall, millel on narmad.

Õpetajad

E.T: Nemad olid meie jaoks autoriteedid. Püüdsime olla hästi viisakad. Koolis ropendada ei tohtinud. Kes tundi hilines, seisis karistuseks kõik vahetunnid nurgas. Kes tundi segas jäi pärast tunde. **H.B:** Eks ta nii ole, et meelde on jäänud need õpetajad, kes lastega tegelesid väljaspool kooliaega. Seepärast on mees need matkad ja sõidud oma klassijuhatajaga. Lisaks on veel mees õpetaja Ly Kuningas, kes võttis vaevaks meile tantsimist

õpetada, see oli väga tore. Esinemisi oli päris palju, mõni võitki sai välja teenitud. Minu jaoks on meeldejäävateks õpetajateks veel Eduard Mäetagas, kelle tunnis sai alati nalja ning Jaan Nelke, kes lasi tihtipeale teha laboratoorset tööd koos poistega, no mis teismeliste tüdrukutele veel toredam olla saab. **A.B:** Õpetajad on meil koolis väga toredad ja õpetavad kõik asjad selgeks.

Hetkel 7.a klassi õpilane Annabel Berg
Foto: Erakogu

Koolitoit

E.T: 8-klassilises koolis oli meil kaasas võileib ja pudeliga piima. Hiljem saime osta 5-kopikalise saia ja klaasi teed, mis maksis 2 kopikat. Keskkoolis oli 6 korda nädalas supp ja

leib. Internaadis olevatel lastel oli võimalus koolis süüa ka hommiku- ja õhtusööki. **A.B:** Mulle üldiselt maitsevad koolitoidud ja see on ka hea, et toidud on tasuta. Vahepeal saab nalja ka sööklas: ükskord oli meie lauast ühe tüdruku supi sees 15cm pikkune kileriba, millele oli peale trükitud “Viiner” ja “800 grammi”.

Suhted koolikaaslastega

E.T: Sõbralikud. Keskkoolikaaslastega on jäänud head suhted senini. Meid lõpetas 18. 40 aastat hiljem oli meid klassi kokkutulekul kohal 16. **A.B:** Klassis on mul palju sõpru, kes teevad palju nalja ja aitavad alati hädast välja.

Lisaks

E.T: Sport meeldis väga. Tegelesin kergetõustiku, võrkpalli ja suusatamisega. Taskuraha kooliajal ei olnud. Kui oli, siis väga harva ja vähe. Elektrit meil ei olnud, see tuli alles 1964.aastal koos must-valge telekaga. Enne seda kasutasime valgustamiseks pertooliumlampe. **H.B:** Kokkuvõtteks nii palju, et koolis käies sai pikisilmi oodatud, et millal see kord läbi saab ja kui see läbi sai, oli hea tunne küll. Kui aus olla, siis mina küll kooliaega tagasi ei tahaks. Suurimaks õppetunniks pärast koolilõpetamist oli see, et tegelikult alles kõik algas, aga sellest sai alles hiljem aru.

LAPSESÜÜ

MASU

ET POLE RAHA, SPORTIAEK, TANTS, SIIS KUI INIMESED KÄIVAD ENAMASTI ÜHTE MOODI, RAHA, VAENE-AEG, ON HÄSTI SOE JA PALAV ILM, SURSEKATUS, TERVEL RIIGIL ON RAHA VÄHE, SÖÖK, VIIHA SOOLVUNUT MOSIS, ÖÖHTU, ET SIIS ON VANEMATEL RAHA VÄHE, RAHAPUTUS, EI OLE RAHA.

Mõisteid selgitasid: Lilit, Ragnar, Eve, Marcus, Kardo, Helene, Grete, Toomas, Kermo, Johanna, Maiken, Age-Mariete, Triinu, Carl-Robert, Henrik, Aron, Mattias, Harly, Harles, Heigo.

LÕPUBALL

ON PITU, KLASS PEAB LÕPUPIDU, VÕRKPAL, ON TÄHTIS PÄEV, SIIS KUI MIDAGI LÕPETAD, VIIMANE PALL, KUI KEKI ON KUSKILT ÄRALÄINT, KOR PALL, SIIS KUI KOOL LÕPPETATAKSE, SAAB ÄSTI PALIU NALIA, ET MÄNKITAKSE PALLIKA, ET SIIS ON PÜHAPÄEV, LOPUKOOLIPITU.

✿ Maarja HERMANN

Palusin meie kooli I klassi õpilastel panna kirja kolme, gümnasistidele hetkel päevakohase mõiste selgitused. Järgnevalt saategi lugeda nende vastuseid (kirjapilt muutmata).

TÖÖVARJUPÄEV

SIIS KUI TÖÖD EI TOHI TEHA, PUHKEPÄEV, PIMETÖÖ, TÖÖD SAAD, TÖÖ SÜNIPÄEV, ET TÖÖD EI PEA TEGEMA, INIMESED ON TÖÖL, TÖÖD POLE, PUHKUS.